

VIRÁGHULLÁS

UJABB KÖLTEMÉNYEK

**IRTA
PÓSA LAJOS**

Szeged, 1889. Nyomatott Bába Sándor könyvnyomdájában.

TARTALOM

SZERELEM.

Hol is terem, ki tudja, a szerelem?
Vásárhelyi sétatéren...
Tilosba ment a gazd'uram nyája...
Piczi lány, szőke lány...
Nem félek én a városi uraktól...
Szőke kis lány sétálgat a réten...
Szőke kis lány, csitt! csitt! csitt!
Nem volt nekem, szőke kis lány...
Az én kedves violámnak...
Hol vagy, édes rózsám? Nem hallod-e, hivlak...
Reszket a szívemnek...
De szeretném megmutatni szívemet!
Szeretlek, szeretlek...
Vártalak, galambom...
Ha látom, galambom...
Hiába titkoltad...
Mit integetsz a kendőddel!
Kisütött fényesen...
Elpanaszlom a szomorufűzfának...
Huzd rá, cigány, mind a négy húron!
Nem átkozom ibolyakék szemedet...
Boldogtalan vagyok...
Egyszer voltam házatoknál...
Beteg vagyok egyetlenegy szótul...
Egy csillag se ragyog fönn az égen...
Nefelejcsbokrétát...
Sirok, sirok, nem tagadom, sirok...
Őszi idő, ködös idő...
Kalapomra sárga levél hull, hull...
Elmegyek én ebből a városból...
Istenem, istenem...
Hittem, hittem szép szavadnak
Nosza, cigány, ne légy álmos!
Az én bánatomat
Megüzentem a rózsámnak...
Istenem, csak soh'se lenne vasárnap!...
Viszi, viszi folyóvíz a virágot...
Hallod-e, hallod-e?...
Levél a virágon, virág dalos ágon...

Az én lelkem feketébe öltözik...
Volt nekem egy szép csillagom...
Ez a fehér kis ház...
Ne gyónj nekem, minek gyónnál!...
Téged az én szívem soha el nem feled...
Azt hittem: virág vagy...
Minek tépted össze az én hű szívemet!...
Szomorúság az én hű szívem szerelme...
Ne emlegesd a multat!
Hej, korcsmáros, mit ugrál kend jobbra-balra?...
Te voltál királyném...
Szerettelek forrón...
Nagy tengerzúgását...
Eddig volt, tovább nincs...
Álom.

VEGYESEK.

Dal a dalról.
Vajda Jánoshoz.
A lepke.
Szeresd a gyermeket!
Oda, oda mind, ami jó...
Egy menyasszonynak.
A gyilkos kard.
A rózsatolvaj.
Kis kunyhóba vágyom...
Kisfaludy Károly.
Halottak napja után.
Huszonöt év.
A zádori harang.
Ősz végén.
Szép Gacsó Ilona.
A remény.
Siró szem.
Az aranyos hintó.
A rózsza.
Nehéz az élet.
Az élet elszáll...
Isten.

BÁBA SÁNDORNÉ
SZÜL. KREYBIG EMMI
Ő NAGYSÁGÁNAK

TISZTELETE JELÉÜL
A SZERZŐ.

SZERELEM.

Hol is terem, ki tudja, a szerelem?

Hol is terem, ki tudja, a szerelem?
Tán valami szép virágos szigeten?
Rózsabokor a bölcsője?
Tündérlány a rengetője?

Hol is terem, ki tudja, a szerelem?
Tán valami elátkozott szigeten?
Kigyófészek a bölcsője?
Boszorkány a rengetője?

Vásárhelyi sétatéren...

Vásárhelyi sétatéren
Béla cigány muzsikál,
Hajlik ide, hajlik oda
Liliomszál, rózsaszál.
Énfelém is hajladozott,
Mosolygott egy rózsza -
Bár ne hajlott, hajladozott,
Ne mosolygott vóna!

Béla cigány, jó barátom,
Ne kiméld a hegedűt!
Szerelemről, mennyországról
Húzz neki egy gyönyörűt!
Hegedüld a szívét hozzám
Ennek a kis lánynak!
Hej, galambom, ide hallgass!
Neked muzsikálnak.

Tilosba ment a gazd'uram nyája...

Tilosba ment a gazd'uram nyája,
Minek is van csillagszemű lánya!
Mikor az a két csillag rám ragyog:
Felejttem, hogy juhászbojtár vagyok.

Ki mondja meg: ugyan mit csináljak?
Megint, megint hía van a nyájnak.
Adja nekem gazd'uram, a lányát!
Majd úgy jobban megőrzöm a nyáját.

Piczi lány, szőke lány...

Piczi lány, szőke lány
Az én fényes napom,
Sötét van, éjszaka,
Hogyha nem láthatom.

De ha rám mosolyog:
Megvirrad egyszerre,
Ragyogó kikelet
Borul a szívemre.

Borulj rám pillangós,
Pacsirtás kikelet!
Virágos bölcsőben
Ringasd a szívemet!

Nem félek én a városi uraktól...

Nem félek én a városi uraktól,
Nekem még a kapitány se parancsol.
Szőke kis lány felettem a kapitány,
Énnekem csak az parancsol igazán.

Vigyázz, kis lány! Jaj lesz, ha megharagszom!
Kapitánynak mást választok, ha mondom!
Ne félj, ne félj, csak parancsolj, tubiczám!
Te örökös, te aranyos kapitány!

Szőke kis lány sétálgat a réten...

Szőke kis lány sétálgat a réten,
Még a nap is bámulja az égen,
Hódolnak a virágszálak,
Mint valami királynénak -
Szőke kis lány sétálgat a réten.

Szőke kis lány, kerüld el a rétet!
Még valaki majd virágnak nézhet.
Leszakít, mint a legszebbet,
Elhervadsz a szive mellett -
Szőke kis lány, kerüld el a rétet!

Szőke kis lány, csitt! csitt! csitt!

Szőke kis lány, csitt! csitt! csitt!
Hallgass, édes, egy kicsit!
Rózsabimbó pattan,
Három a csók, csattan -
Csitt! csitt! csitt!

Szőke kis lány, csitt! csitt! csitt!
Repüljünk csak egy kicsit!
Itt vagyunk az égben,
Viseld magad szépen!
Csitt! csitt! csitt!

Nem volt nekem, szőke kis lány...

Nem volt nekem, szőke kis lány,
Egyebem a szívemnél,
De már a' sincs, mióta rám
Egy pillantást vetettél.
Kezedbe' van, viseld gondját,
Viseld egész életeden át!
Drágább nekem mindennél.

Nincsen nekem, szőke kis lány,
Egyebem a szívednél,
Én vagyok a leggazdagabb,
Mióta megszerettél.
Megőrzöm én a szívedet,
Százszor boldog, akit szeret,
Drágább nekem mindennél.

Az én kedves violámnak...

Az én kedves violámnak
Mi jutott az eszébe?
Piros hajnalhasadáskor
Felöltözött fehérbe.
Én istenem, talán itt hagy?
Tán az égbe felrepül?
Kis angyalom, kérve kérlek,
Ne hagyj engem egyedül!

Maradj, maradj, kis angyalom!
Ne repülj fel az égbe!
Akármilyen szép a világ,
Nálad nélkül mit érne!

Tedd a kezéd a kezembe,
Jer a paphoz, violám!
Én szeretlek mindörökre,
Te is szeress igazán!

Hol vagy, édes rózsám? Nem hallod-e, hivlak...

Hol vagy, édes rózsám? Nem hallod-e, hivlak,
Feljött már a szelid esthajnali csillag.

Fénylik már a fűben a szentjánosbogár,
Hazaszállt fészkeire párjához a madár.

Gyere, hallgasd a fák csöndes suttogását,
Szerelmes szivemnek hangos dobogását!

Nem jön az én rózsám, mindhiába várom -
Síró furulyaszó hangzik át a tájon.

Reszket a szivemnek...

Reszket a szivemnek
Minden fájó hurja,
Pengeti a rózsám
Hófehér kis ujja.

Pengeti kaczagva,
A mig el nem pattan
Kitörő panaszszal,
Elhaló sohajban.

De szeretném megmutatni szivemet!

De szeretném megmutatni szivemet!
Majd meglátnád, szőke kis lány, hogy szeret.
Majd megtudnád, mi az igaz szerelem,
Nem mennyország, de örökös gyötrelem.

De szeretném meglátni a szivedet!
Majd megtudnám, szeret-e vagy nem szeret.
Majd meglátnám, ki lakik a szivedben,
Majd megtudnám, mért vagy olyan kegyetlen.

Szeretlek, szeretlek...

Szeretlek, szeretlek,
Hej de mindhiába!
Madár vagy te, nem lány,
Repülsz ágról-ágra.

Dalolsz egy-egy szépet
Minden ringó ágon -
Szárnyadon röpted
Az én boldogságom.

Vártalak, galambom...

Vártalak, galambom,
Hiába vártalak!
Az új szeretőddel
Sétálni láttalak.

Ugy mentetek együtt,
Mint a páros galamb,
Mikor épen csendült
Az esteli harang.

Ugy szólt az a harang,
Mintha temetnének -
Minden kicsi szava
Bús halotti ének.

El van már temetve
Az én boldogságom,
El van már siratva
Lehullt mennyországom.

Láttalak, galambom,
Minek is láttalak?
Megölted a szívem
Egy pillantás alatt.

Ha látom, galambom...

Ha látom, galambom,
Kendődet lobogni:
Ugy elkezd a szívem
Sebesen dobogni.
Lobogj, kendő, lobogj!
Dobogtasd szívemet!
Dobogtasd halálig!
A rózsám nem szeret.

Hűségem de sokszor
A szememre hánytad!
Azt mondod, galambom,
Mit járok utánad!
Parancsolj hát, ha tudsz,
Az én hű szívemnek -
Te nap vagy, én felhő,
Szomorun követlek.

Hiába titkoltad...

Hiába titkoltad,
Megsúgta a lelkem,
Hogy te, csalfa kis lány,
Mást szeretsz, nem engem.

Tudom, hogy a szived
Ott járt galambodnál,
Mikor megöleltél,
Mikor megcsókoltál.

Hiába tagadod,
Nem enyém vagy: másé,
A hajlandóságod
Olyan, mint a nádé.

Az is fáj, ha látlak,
Az is, ha nem látlak -
Ki mondja meg már most,
Hogy mit is csináljak?

Mit integetsz a kendőddel!

Mit integetsz a kendőddel!
Tán beszélsz a szeretőddel?
Velem is így beszélgettél,
Nekem is így integettél.

Még csak egyet kérek tőled:
Addsa ide a kendődet!
Letörlöm a könnyem vele,
Visszaadom: úgy ints vele!

Kisütött fényesen...

Kisütött fényesen
Az igazság napja:
Csalfaságod az éj
El nem takarhatja.

Csalfaságod, kis lány,
Örök, halhatatlan:
Elmondom ezerszer
A világnak dalban.

Zokogó húrokon
Siromig siratlak,
Még a siron túl is
Szárnyain a dalnak.

Elpanaszlom a szomorufűzfának...

Elpanaszlom a szomorufűzfának:
Fáj a szívem, valahányszor meglátlak.
Rám hajlik a szomorúfűz, úgy sajnál -
Azt susogja, kis angyalom, megcsaltál.

Elmondom a fülemilemadárnak:
Rám se nézel, mással mulatsz vasárnap.
Fülemile búsan dalol, úgy sajnál -
Azt dalolja, kis angyalom, megcsaltál.

Huzd rá, cigány, mind a négy húron!

Huzd rá, cigány, mind a négy húron!
Ugy huzzad, hogy mind a négy sirjon!
Ha megúnod: huzz egy vigat,
Aztán megint szomoruat!
Huzd rá, cigány, mind a négy húron!

More, more, akaszd föl magad!
A te nótád nem szivből fakad.
Vágd a falhoz hegedüdet,
Hogyha nem tud keserübbet,
More, more, akaszd föl magad!

Nem átkozom ibolyakék szemedet...

Nem átkozom ibolyakék szemedet,
Pedig, pedig másra nevet, integet.
Ezer áldás szálljon rája, galambom,
Ahova néz, örömvirág fakadjon.

Nem átkozom hófehér kis kezedet,
Pedig, pedig összetépte lelkemet.
Annyi áldás szálljon rája, istenem,
Ahány sebet ütött az én szívemen.

Boldogtalan vagyok...

Boldogtalan vagyok,
Mert nagyon szerettem.
Keresem mindenütt,
A kit elvesztettem.
Kedves rózsám nevét
Kiáltva kiáltom -
Nem hallja, nem hallja
Siró kiáltásom.

Barangolok búsan
A nagy őszi ködben,
A galambom után
Egyre hull a könnyem.
Hiába siratom,
Soh'se sirom vissza:
Kedves lába nyomát
Sűrű köd borítja.

Egyszer voltam házatoknál...

Egyszer voltam házatoknál,
Mindörökre eltiltottál.
Gyászt hozott rám a szerelem,
Koporsómig viselhetem.

Csak egyetlenegy szót szóltál,
Több ez az egy milliónál!
Ez az egy szó édes szádon
Legkeserűbb a világon.

Beteg vagyok egyetlenegy szótul...

Beteg vagyok egyetlenegy szótul,
Fáj a szívem, talán be se gyógyul.
Ezt az egy szót feledni nem lehet.
Mint a tövis, szúrja a szívemet.

Vedd ki, rózsám, a tövist szivemből!
Áldalak egy életen keresztül.
Hogyha meg nem szabadítasz tőle:
Ez a tövis visz a temetőbe.

Egy csillag se ragyog fönn az égen...

Egy csillag se ragyog fönn az égen,
Ha nem szeretsz: mért nem mondtad régen?
Nem borulna most előttem
Egész világ gyászba,
Olyan nagyon, olyan mélyen
A szívem se fájna!

Jaj annak, jaj, a ki szívből szeret!
Én teremtőm, vedd ki a szívemet!
Vedd ki, vedd ki, én istenem,
Tégy egy követ oda!
Hogy ne fájjon, ne sajogjon,
Ne szeressen soha!

Nefelejcsbokrétát...

Nefelejcsbokrétát
Visz a Tisza habja,
Hömpölygő vizébe
A galambom dobta.

Vidd el, Tisza, vidd el
Nefelejcsvirágom!
Vele együtt viszed
Az én boldogságom.

Sirok, sirok, nem tagadom, sirok...

Sirok, sirok, nem tagadom, sirok,
Tinta helyett könnyeimmel irok.
A galambom majd ha elolvassa:
Sirva borul, tudom, a vállamra.

Gyöngé a nád, bármít susog, beszél,
Jobbra-balra hajtogatja a szél.
Ugy elnézem azt a gyöngé nádat,
Mintha, rózsám, tégedet látnálak!

Őszi idő, ködös idő...

Őszi idő, ködös idő,
Bánom is én, akárminő!
Nem szomorubb, mint a lelkem,
Erdő, mező, rejts el engem!

Tele van a szívem búval,
Gyötrellemmel, háborúval.
Telis-tele van felleggel,
Záport siró szerelemmel.

Útszéli fák, mondjátok csak:
Eltévedtem, merre tartsak?
Mindegy nekem, akármerre,
Csak el innen messze, messze!

Kalapomra sárga levél hull, hull...

Kalapomra sárga levél hull, hull,
Én felettem még a fa is busul.
Vén eperfa, hullasd csak a könnyed,
Bánatomat elviselni könnyebb.

Őszi szellő siratja a fákat,
Bucsuztatja a hervadó tájat.
Bejárja a rónaságot sirva -
Mintha az én fájó lelkem sirna!

Elmegyek én ebből a városból...

Elmegyek én ebből a városból,
Bucsut veszek csalfa galambomtól.
Mondok neki olyat utoljára:
A könnye is kicsordul utána.

De szeretnék olyan messze menni:
Nem lelne meg a világon senki.
Jaj, ha belefekhetném egy sirba:
Kereshetne a galambom sirva.

Istenem, istenem...

Istenem, istenem,
Jaj de meg is vertél!
Csapodár lányokat
Minek teremtetted?
Mért nem teremtetted
Mindeniket húnek?
Életben, halálban
Állandó szívűnek?

Istenem, istenem,
Jaj de meg is vertél!
Állandó szívűnek
Minek teremtetted?
Mért nem teremtetted
Szivem pillangónak?
Virágról-virágra
Könnyen csapongónak?

Hittem, hittem szép szavadnak

Hittem, hittem szép szavadnak,
Mint a liget a tavasznak.
Virág fakadt a szivemben,
Pacsirta szólt a lelkemben.

Dér lepte meg a virágot,
A pacsirta messze szállott.
Hüvös ősz vagy, nem kikelet -
De megcsaltad a szívemet!

Nosza, cigány, ne légy álmos!

Nosza, cigány, ne légy álmos!
Verjed, verjed, te czimbalmos!
Ne azt verd, a másikat!
A melyik majd megríkat!
Tudod, melyik a nótám,
Az, hogy megcsalt a rózsám.

Nesze, cigány, egy ital bor!
Talán jobban vered akkor!
Koccintsunk hát egy nagyot!
Ördög vigye a papot!
Tudod, melyik a nótám,
Az, hogy megcsalt a rózsám.

Az én bánatomat

Az én bánatomat
Sötét holló hozta,
Éjnek éjszakáján
Egy kis leány fonta.

Meg is szőtte sűrű,
Fekete fátyollá,
Könyben úszó szemem
Gyöngyöket hullat rá.

Megüzentem a rózsámnak...

Megüzentem a rózsámnak:
Mért adta a szívét másnak?
Mit felelt a rózsám rája?
Könnybe borult szempillája.

Mit ér a lány, hogyha nem hű!
Nincsen arra ezerjófü.
Szived soha be nem gyógyul,
Csak a sötét koporsótul.

Istenem, csak soh'se lenne vasárnap!...

Istenem, csak soh'se lenne vasárnap!
Csalfa szívét ne látnám a rózsámnak!
Másra nevet az az édes kis szája,
Mással sétál páros galamb módjára.

Nem igaz, nem, hogy szerettél engemet.
Nem igaz, hogy a fájó szív megreped.
A fájó szív lassan-lassan megkövül -
Jó az isten, rajtam is majd könyörül.

Viszi, viszi folyóviz a virágot...

Viszi, viszi folyóviz a virágot,
De meguntam ezt az egész világot!
Mért is voltam a szerelem bolondja?
Örömet elragadja, sodorja.

Nem érdemes tiszta szívből szeretni,
Nem érdemes szived egyhez lekötni.
Hajolj ide, hajolj oda, mint a nád,
Jó barátom, neked áll majd a világ.

Hallod-e, hallod-e?...

Hallod-e, hallod-e?
Régi galambod szól:
Húzd le azt a gyűrűt,
Húzd le az ujjadról!
Küldd vissza, rubintom,
Annak, a ki adta -
Meglátod, meglátod:
Nem lesz áldás rajta.

Elmegyek majd érted
Virágfakadáskor,
Hajnali szellőben,
Madárdaloláskor.
Megyek, mint a galamb,
Párjához sietve -
Elrepülünk együtt
Egy tündérszigetre.

Levél a virágon, virág dalos ágon...

Levél a virágon, virág dalos ágon...
Csüggött az én szám is a te csókos szádon.
Levél a virágtól, virág dalos ágtól...
Mevált az én szám is a te csókos szádtól.

Az én lelkem feketébe öltözik...

Az én lelkem feketébe öltözik,
Cziprusfának tetejére költözik.
Magára szed minden sötét bánatot,
Eldanolja, hogy a rózsám elhagyott.
Ne higgy, ne higgy se leánynak, se habnak,
Majd meglátod, jó barátom, megcsalnak.
Ez is, az is, ki tudja, mit rejteget,
Ez is, az is rászédett már engemet.

Volt nekem egy szép csillagom...

Volt nekem egy szép csillagom,
De lehullott a földre,
Gyászfátyollal van az égbolt
Köröskörül befödve.

Isten veled, boldogságom,
Hajnali fény, tündérálom!
Volt nekem egy szép csillagom,
De lehullott a földre.

Volt nekem egy kis tubiczám,
Hej, de most már a másé!
Mit ér nekem, ha elhagyott,
Ha mindjárt a királyé!
Tubus, tubus, isten veled!
Soha el nem felejtelek!
Volt nekem egy kis tubiczám,
Hej de most már a másé!

Ez a fehér kis ház...

Ez a fehér kis ház
A rózsámék háza,
Könyhullatás nélkül
Nem nézhetek rája.

Ez a fehér kis ház
Jaj de gyászos nékem!
Itt van eltemetve
Minden reménységem.

Ez a fehér kis ház
Fekete koporsó,
Födelén ott virraszt
Egy fekete holló.

Nem is holló az ott,
De az én bánatom,
Ébren van örökké,
Hiába altatom!

Ne gyónj nekem, minek gyónnál!...

Ne gyónj nekem, minek gyónnál!
Álnokabb vagy a kigyónál.
Ne mentegesd, rózsám, magad!
Ilyen a lány, ilyen marad!

Sirhatsz tőlem, hiába sirsz!
Levelet is hiába írsz!
Nem hiszek én az írásnak,
Sem annak a nagy sirásnak.

Csak azt mondom: isten veled!
Tükör minden kis leveled.
Azt mutatja minden sora:
Nem lennél te igaz soha.

Két szemedből sűrű könny hull,
De a szívem meg nem indul.
Hulló könyed' kikaczagom,
Hamis gyöngy az, kis angyalom!

Téged az én szívem soha el nem feled...

Téged az én szívem soha el nem feled,
Mégse lennék boldog soha többé veled.
Csapodárságoddal nagy sebet ejtettél,
Be nem gyógyítanád, akárhogy szeretnél.

Álmomba' se lássam gyönyörű orczádat!
Jaj, ha rám mosolyog: elfog a búbánat.
Sohajtsak, epedjek: csak maradj te távol!
Takarja be képed sűrű, sötét fátyol!

Azt hittem: virág vagy...

Azt hittem: virág vagy,
Életem virága,
Szomoru sorsomnak
Egyetlen rózsája.
Nem vagy virág, nem vagy,
Tudom már, ismerlek -
Fájdalmas tövise
Te vagy a szívemnek.

Azt hittem: sugár vagy,
Életem napfénye,
Szomoru sorsomnak
Mosolygó reménye.
Nem vagy sugár, nem vagy,
Tudom már, ismerlek -
Fekete felhője
Te vagy a lelkemnek.

Minek tépted össze az én hű szívemet!...

Minek tépted össze az én hű szívemet!
Minek szórtad szét, mint a rózsalevelet!

Még összetépvé is nevedet sohajtja,
Még széjjelszórva is szerelmét susogja.

Hullatsz még utána keserű könyeket.
Összeszednéd még te eltépett szívemet.

De hol találod meg ezen a világon?
Kit a szélnek szárnyán, kit a túskeágon.

Szomorúság az én hű szívem szerelme...

Szomorúság az én hű szívem szerelme,
Szomorufűz ága éjszaka termette.
Szomorufűzfának csüngve-csüngő ága
Bánatosan hajlik egy csapodár lányra.

Csüngve-csüngő ága szomorufűzfának
Mit susog annak a csapodár kis lánynak?
Azt susogja búsan: nincsen párja, nincsen,
Hogyha kijátszott is: áldja meg az isten!

Ne emlegesd a multat!

Ne emlegesd a multat!
Ne szaggasd föl sebét!
Ne emlitsd a jövődöt,
Az is csak oly setét!

Borítsd el csókjaiddal
Könyben úszó szemem!
Az árnyakat ne lássa
Tolongni lelkemen.

Borítsd el csókjaiddal,
Galambom, ajkamat!
Ne nyilhasson panaszra,
Bár szívem megszakad.

Hej, korcsmáros, mit ugrál kend jobbra-balra?...

Hej, korcsmáros, mit ugrál kend jobbra-balra?
A keservit! száz üveg bort az asztalra!
Kiesett a világnak a feneke...
De sötét van a szívemben, alig látok,
Hej, korcsmáros, száz szál gyertyát, száz világot!
Kiesett a világnak a feneke...

Hej, korcsmáros, tudja-e kend, mi az ujság?
A keservit! csupa merő szomoruság!
Kiesett a világnak a feneke...
Hej, korcsmáros, volt-e kendnek szeretője?
Hogyha nem volt: mentse meg az isten tőle!
Kiesett a világnak a feneke...

Te voltál királyném...

Te voltál királyném,
Uralkodtál rajtam.
Karomat, szívemet
Teneked áldoztam.

Harczba' voltam érted
Az egész világgal,
Trónodat megvédtem
Egy kis szál virággal.

Egy kis szál virág volt
Az én nagy fegyverem,
Illatos rózsaszál:
A tiszta szerelem.

Nincs többé felettem,
Nem is lesz hatalmad:
Biboros ruhádnak
Fényét bemocskoltad.

Leszaggatom rólad,
Kidobom a szélbe;
Milyen királyné vagy:
Szerte hadd beszélje!

Lelöklek a trónról,
Nem való vagy oda -
Nem illik fejedre
Az arany korona.

Lábammal taposom
Arany koronádat -
Még csak egy könyvet se
Hullatok utánad.

Szerettelek forrón...

Szerettelek forrón,
Szerettelek mélyen,
Az, aki mindent lát,
Tudja jól az égben.

És szerelmem nem volt
Csak lobbanó szikra,
De égő, mint a nap.
Erős, mint a szikla.

Kezed eloltotta
Ezt az égő napot -
Oh, mért hogy örökké
Fönn nem ragyoghatott!

Kezed ledöntötte
Ezt az erős sziklát -
Omladozó romja
Mért nem temet el hát!

Nagy tengerzúgását...

Nagy tengerzúgását
Hallod-e szívemnek?
Haragos villámát
Látod-e lelkemnek?

Szeretnélek, csalfa,
Halálra sujtani,
De karom gyöngéden
Mefogja valaki.

Anyám siró szeme
Tartja vissza karom -
Nem tudok rossz lenni,
Hiába akarom!

Eddig volt, tovább nincs...

Eddig volt, tovább nincs,
Szerelmemnek vége.
Visszaszállt keblembe
A nyugalom, béke.

Fürdettem lelkedet
Tiszta napsugárban,
Könnyező szívemnek
Hulló harmatában.

Lerázta magáról
A sugárt, harmatot.
Földi salakjától
Meg nem tisztulhatott.

Szerelmem elszállt a
Tiszta napsugárral,
Könnyező szívemnek
Hulló harmatával.

Nem fáj már a lelkem,
Száll az ég boltjára -
Csillagnak nem lehet,
Csak csillag a párja.

Álom.

Álmomba', halld, szép kedvesem,
Ravatalon feküdtem...
Ránczosképű vén asszonyok
Siráncztak felettem.

Téged hiába vártalak,
Hogy rám borulj zokogva -
Oh fájt nagyon, hogy könnyedet
Nem vihetem síromba!

Egyszer csak a templom elé
Czifra kocsik robogtak -
Jól láttam a ravatalon,
Ép szembe volt az ablak.

És láttalak egy kocsiból
Kilépni, szép szerelmem:
Koszoru volt homlokodon,
Bokréta a kezedben.

Szerettem vón elébe állni,
Galambom, esküvődnék,
Menyasszonyi fátyolodat
Letépni szemfedőnek!

De hajh, halotti ágyamon
Mozdulatlan' feküdtem -
Ránczosképű vén asszonyok
Siráncztak felettem.

VEGYESEK.

Dal a dalról.

Mi szép a dal, ha szárnyra kél!
Lágyan susog, mint a levél.
Mint esti szél a levelen,
Dalban sohajt a szerelem.
Édes gyönyör lágy sóhaja,
Az égre száll minden szava,
Fölcsókolják a csillagok -
Daloljatok! Daloljatok!

Mi szép a dal, ha szárnyra kél!
Zúgó vihar hangján beszél.
Mint a villám a bérczfokot,
Csapkodja fenn a zsarnokot.
Harsogva zeng, lángolva szól
Szabadság szent oltáriról.
S ledőlnek a kevély nagyok -
Daloljatok! Daloljatok!

Mi szép a dal, ha szárnyra kél!
A csüggedő ujul, remél.
Mint égi hang, vigasztaló,
Fájdalmakat elringató.
Mi szép a dal vak éjszakán
A tömlöczök bús ablakán!
Vidúlnak a szegény rabok -
Daloljatok! Daloljatok!

Mi szép a dal, ha szárnyra kél!
Bilincse nincs, senkit se fél.
Csapongva tör a nap felé,
Repül az Úr trónja elé.
Örök, szabad, szeplőtelen,
Világa a nagy végtelen.
Oh, szép dalok! Dicső dalok!
Daloljatok! Daloljatok!

Vajda Jánoshoz.

Napos mezőn elandalogva,
Hol gerle bűg, rózsza virul,
Hol mézsovár méhek csapatja
Zümmög a völgy virágirul:

Lángszivedet érzem dobogni
Örök mohó szerelmi vágygyal,
Verésiből fakad talán a
Párját hívó édes madárdal!

A harsogó vihart ha hallom,
Mely rázza fenn a bércztetőt:
Lelkembe csap lantod zenéje
Fuvallva rá az őserőt.
Elámult lelkemen keresztül
Villámlás közt tisztítva nyargal -
A porba sujt kobzod haragja
S fölemelsz egy szárnyas szavaddal.

Tünő idők egy-egy csodáját,
Ha látom a nagy üstököst
S elgondolom, hogy' fut magában
A csillagok világa közt:
Téged látlak, költészetünknek
Te társtalan nagy csillaga!
Nyílként haladsz a büszke pályán,
Keringeni nem tudsz soha!

Ha fölrepülök a magasba
Kutatni a lét titkait:
Ez a roppant nagy végtelenség
Kétségbeejt, szédít, vakít,
Szakadoz a mennybolt köröttem,
Világok hullnak szerteszét -
Költészeted kezembe adja
A hit erős, szent kötelét.

S ha bolygok az erdők homályán,
Hol az alvó szellő pihen,
S a bujdosó vad megsebezve
Elrejtezik bús mélyiben:
Könyhullatás közt gondolok rád,
Te nagy dalnok, vérző sziveddel!
Mig haldokolsz árván, magányban:
Az örök hír játszik neveddel.

A lepke.

Egy lepke szállt el ablakom alatt
Csapongva könnyű tarka szárnyain,
Lelkembe sóhajt egy bús gondolat:
Igy tűnnek el mind arany álmaim!
Jójj vissza, lepke, lengj szemem előtt
Virágtalan kis ablakom alatt!
Hadd álmodozzam át a mult időt!
Jójj vissza, vissza! Oh, hadd lássalak!

Eltűnt, elillant. Vágyó lelkemet
Viszi magával, csalja messzire,
Hol a nagy tölgyes erdő integet
S fölcsillan a bércz gyöngyöző vize.
Leszáll a völgybe. S egy kis faluban
Csapongóbb kedvvel ringatja magát -
Pillangóúzó lelkem boldogan
Keresgeti egy szebb világ nyomát.

Óh, édes emlék! Kedves lábnyomok!
Gyermekcipőknek rózsás nyomai!
Hiába szórt be a sivó homok,
Rátok találnak ajkam csókjai.
Szép tarka lepkém elvezet oda,
Szárnyával illet nyomot nyom után:
Csendül a méla fűzfasip szava,
Csákós lovag kél vesszőparipán.

Óh, édes emlék! Kinn a kis padon
Szülém mesélget ákácok alatt,
Fejem ölébe hajtva hallgatom,
Végigrepülve tündértájakat,
Tavaszkoromnak arany álmai!
Boruljatok le néha-néha rám!
Hadd higyjem, hogy tudok még szállani
S hogy keblén ringat édes jó anyám!

Szeresd a gyermeket!

Szeresd a gyermeket! A gyermek fénysugár,
Köztünk itt alant mindig ragyogva jár.
Mikor szomorkodol: szemed közé nevet,
Ha bűnre bűn nyom is: ő akkor is szeret.
Szivednek mélyiből kicsalja a borút,
Fejedre rózsákból vigan fon koszorút.
Ne érje gond soha, ki rád hajnalt derít:
Töröld le gyöngéden a gyermek könnyeit!

Szeresd a gyermeket! A gyermek gyenge tű,
Friss fakadó rügyet szeliden rengető.
Ha ápolója nincs: elcsenevész, lehull,
Mindig vigyázz reá! Állj mellé támaszul!
Fogd meg a romboló viharok ostorát,
Ne csapkodja vadul azt a kis zsöngé fát,
Ne bántsa a jövő szendergő képeit -
Töröld le gyöngéden a gyermek könnyeit!

Szeresd a gyermeket! A gyermek tiszta, szent,
Ártatlan angyal ő a föld porába' lent.
Lelkén nincs semmi folt. Mint a galamb, fehér,
Imája a mennybe leghamarább felér.

Kedves az Úr előtt, kinek rá gondja van,
Ezer veszély között mikor jár gondtalan':
Elküldi angyalát... megfogja kis kezit...
Töröld le gyöngéden a gyermek könnyeit!

Szeresd a gyermeket! Ne legyen bús, komoly,
Szemének tükriből játszszék örök mosoly.
Maradjon a gyermek: gyermek, míg csak lehet,
Majd érzi súlyosan ő is az életet.
Hintsen a kikelet tarka virágokat,
Daloljon a madár az árnyas lomb alatt,
Csörgesse a patak csillogva gyöngyeit -
Töröld le gyöngéden a gyermek könnyeit!

Hadd fusson a gyermek álmok fuvallatán
Csapongva illanó arany lepkék után!
Legyen, mint a tavasz, vidám tekintetű,
Kis ajka zendüljön, mint égi csöngettyű!
Harmatos bokrétát hadd tépjen a mezőn!
Hajolj le, csókold meg, öleld szivedre hőn!
Becéző szeretet övezze fürtjeit -
Töröld le gyöngéden a gyermek könnyeit!

Oda, oda mind, ami jó...

Oda, oda mind, ami jó,
E sártekén boldogító!
Kerül, kerül... én kergetem,
Soha utól nem érhetem!

Állj meg, öröm, tündérleány!
Csak egyszer is borulj reám!
Szivem dobog, tűzben lobog:
Egy csókodért majd meghalok!

Hátra se néz, csak megy, repül,
Szenvedni hagy szívtelenül.
Lerogyok a kemény kövön,
Tüskebokor reám köszön.

S fejem fölé, mint a halál,
Hollók sötét csapatja száll.
Világ pora temet... temet...
Takarja bús életemet.

Hiába törsz, sors, ellenem!
Lerázza a port szellemem.
Tekintetet az égre vet:
Isten szeme reá nevet.

Repül, repül... s magasba' jár,
Mint egy fehérszárnyú madár.
Beragyogják a csillagok,
Örök fényben égő napok.

Egy menyasszonynak.

Napszivednek melegénél
Ujonnán születtem,
Fényes elméd szárnyalását
Boldogan követtem.
Vissza! vissza! Szellemed már
Szárnyain nem hordoz -
Megsebezve borulok le
Menyasszonyi fátyolodhoz.

Isten veled, szép világom!
Lelkem édes álma!
Mit nekem már hír, dicsőség!
Nem te vagy a pálma.
Keblem mélyén örök sajnó
Fájdalmak zokognak -
Meggyászolom hófehérét
Menyasszonyi fátyolodnak.

Isten veled homlokomnak
Lehullt koszorúja!
Lelkem arany zománczait
A vihar hadd fűjja!
Árny borul rám égő napból,
Fényes csillagokból -
Másnak üdve mosolyog le
Menyasszonyi fátyolodról.

Szegény vagyok, de akad még
Egy-két drága gyöngyöm:
Menyasszonyi ajándékul
Ime, neked küldöm.
Szemem omló drága gyöngyét
Mind neked áldozza:
Tűzd, ha mégy az oltár elé,
Menyasszonyi fátyolodra.

De, ha kilépsz a templomból,
Rázd le, szórd le rögtön!
Homlokodon a boldogság
Napja tündököljön!
Rózsák között járj vidáman
Tündöklő napoddal -
Takard el bús emlékemet
Menyasszonyi fátyoloddal!

A gyilkos kard.

Mért is születtem a világra?
Oh, hogy ilyen gyalázat ért!
Hittem, hogy villámként cikázva
Csataterén szerzek babért.
Ott szunnyadozva hüvelyemben
Dicső álomkép ringatott -
Mikor suhintok észak ellen,
Epedve vártam a napot.

Hallottam is már a közlgő
Ágyuk szavát morajlani:
Távolba' zúgnak a jövőndő
Nagy harczai, viharai.
Oh, hogy abban a nagy viharban
Nem csenghetek, villoghatok!
Sorsom silány, rajtam mocsok van,
Nem harczi kard: gyilok vagyok!

Vasamnak e vérlepte szennyét
Nem moshatom le semmivel!
Oh, szánjatok! Tördeljetek szét!
Világ elől rejtsetek el!
Vagy verjete lánczot belőlem,
Hadd szivjam a börtön legét!
Hadd szorítsam, ki vakmerően
Beszennyezett, hitvány kezét!

A rózsatolvaj.

Kivirított bíró uram
Hires rózsafája,
Még a király kertjébe' sincs,
Ott se lehet párja.

Ablakából bíró uram
Sokszor el-elnézi:
Ej, ha volna hites társa,
Hogy örülne néki!

Vigyáznak rá éjjel-nappal,
Őrzik a cselédek:
Meg ne szedjék, meg ne lopják
Szerelmes legények.

Virit, virit a rózsafán
A sok piros rózsá,
Hanem azért, haj, mindennap
Hiányzik egy róla.

Virit, virit... de mikor már
Biró uram felkel:
Ablakában mosolyog egy
Minden áldott reggel.

Biró uram szive körül
Édes érzés támad:
»Ugyan, ugyan ki szedi meg
Az én rózsafámat?

Mondd meg nekem, súgd meg nekem,
Ablakom rózsája!
Ki szakít le, ki tesz ide
Tilalom daczára?»

»Egy hófehérkezű kis lány,
Hajnalhasadáskor,
Aranyhajú szőke tündér,
Madárdaloláskor.«

Virit, virit biró uram
Hires rózsafája,
Alkonyattól virradóig
Maga vigyáz rája.

Aranyhajú szőke tündért
Meg is fogja szépen,
Lopott rózsá, piros rózsá
Reszket a kezében:

»No, kis tolvaj, rózsatolvaj,
Mégfogtalak végre!
Most becsuklak a tömlöczbe,
Tömlöcz fenekére!«

Be is csukta a tömlöczbe:
Ölelő karjába -
S három hétre biróné lett
A fogadott lánya.

Virit, virit a rózsafán
A sok piros rózsá...
De még ma is minden reggel
Hiányzik egy róla.

Kis kunyhóba vágyom...

Kis kunyhóba vágyom,
A Balog partjára,
Öreg édes anyám
Reszkető karjába.

Fájó szívem oda
Jól esik temetni -
Nem tudok én sehol,
Csak ott megpihenni.

Az a gyöngye két kar
Az én menedékem,
Üldöző világtól
Megvédelmez engem.

Pedig egy ágat is
Alig bír letörni...
Egyebet se tud, csak
Ölelni, ölelni!

Kisfaludy Károly.

Halotti ének volt bölcsődala
S komor harangok konduló szava.
Sir domborult szülője hült porán:
Anyai csók nem égett homlokán.
Leszállt a múzsa, ajka rátapadt,
Fuvalt lelkébe örök lángokat.
Az égi tűz távolba elhatott:
Betündököl egy hosszú századot.
De nagy nevét zengjék bár milliók:
Mindig hiányzik az anyai csók.
Nem pótolhatja senki, semmi sem,
Még a hű testvér áldó gondja sem!
Te szent, magasztos, élő szeretet!
Te lobogó láng a világ felett!
Anyai szívben édes érzélem,
Egyetlenegy s legtisztább szerelem!
Te a világnak legszebb csillaga
Virágos uton, rémes éjszaka!
Szuró tövis, vad fulánkos kigyó
Világod mellett jobban látható.
Kőszikla szélén örvény fenyeget:
Reszketve szórod arra fényedet.
...Oh, Koszorusunk! Világ vándora!
Utadra ily fény nem jutott soha!
Bujdosva jártál messze ég alatt,
Felhőivel az élet rádszakadt.
Nyomor, csalódás tépett, szaggatott,
Sirattad azt a porló csillagot,
Azt a szemet, mely folyton intene,
Szelid varázsszal rád tekintene.
Azt a kezet, mely átölelne hőn,
Hogy le ne rogyj ott a nagy harcmezőn.

Idegenül nézett le rád az ég,
Hidegen a napsugaras vidék.
Könyáztatott vándorbotod vala
Nehéz pályád egyetlen támasza.
De a felett a vándorbot felett
Dicső jövő, örök fény lebegett,
Egy égi nő: a múzsa mosolya.
Ez a szent láng el nem hagyott soha.
Szived mélyén, mely mint az éj, setét,
Gyógyítgatá a szerelem sebét.
Hiven követett úton-útfelen,
Nyájas mezőkön, csatatereken.
Ez volt vezéred. Hazavezetett
Teremteni magyar költészetet.

És lantja zendült bűvös hangokon,
Gyönyörrel csüggött húrjain a hon.
Tördelte a sulyos bilincseket:
Szabadabban repült a képzelet.
Kibontogatta tünde szárnyait,
Magasba küldte lelke álmait.
Kitört a nemzet alvó szelleme,
Nyelvünk hatalma, gyöngéd kelleme.
A dal csapongva ajkról ajkra szállt
Hullatva tiszta, édes harmatát.
Mese, történet hordta szerteszét
Egy nagy magyar sziv fényes bélyegét.
Új élet árja kelt a színpadon,
Magyar jellemkép minden alakon.
Kitárta arczát a történelem,
Tűzoszloppá nőtt a honszerelem.
Zászlóra irt Ő egy új korszakot,
Magot vetett, jövőndőt alkotott.
Mint a tavaszi lengő fuvalom,
Friss illatot szórt az irodalom.
Vadrózsa feslett hajnal biborán,
Arany pillangó csókja himporán,
Támadtak erdők, zengő ligetek,
Habok öléből tündérszigetek.
A régi eltűnt. Új világ fakadt
Magyar levegőn, magyar ég alatt.
E szép mosolygó új világ felett
Dicsben a magyar Géniusz lebeg.
Korszakteremtő bűvös lantjaért
Kisfaludynak nyújtja a babért.
Ez a babér ott zöldell homlokán -
Ma is fonja még honfi, honleány.

Nagy volt! Dicső volt! Boldog nem soha!
Halotti ének volt bölcsődala.

Halottak napja után.

Csöndes megint a temető,
Lobogó mécs kialudt,
Őszi szellő szaggatja a
Sirokon a koszorút.

Kik tegnap itt bánatosan
Borultak a keresztre:
Élnek tovább, mint azelőtt,
A holtakat feledve.

Könnyes szemek, fájó szívek
Ma már megint mosolygnak -
S a föld alatt szép csöndesen
Alusznak a halottak.

Huszonöt év.

- Egy színész barátomnak. -

Köszöntelek szívből, alföld városának
Derék jó színésze!
Annyi balsors után, huszonöt év után
Hát csakugyan élsz-e?
Oh, én nem csodálnám, ha vándorbotod már
Siri fejfád volna!
S korhadó tetején édes altató dalt
A madár dalolna.

Huszonöt esztendő nagy panorámája
Előttem kitárul:
Sok csillag lehullott a csillagos égről,
Sok virág a fárul,
Ifjúságodat is elnyelte a szinpad
Sülyedő deszkája:
Nem maradt egyebed, csak borongó arczod
Sötét barázdája.

Mennyi mosolyt csaltál mégis ezrek ajkán
Huszonöt év óta!
Most ha föltűzhetnéd magasan keletre:
Szép bokréta vóna!
Szived tengerébe ragyogna le vége
Tarka szivárványnak,
Rajongó emlékek, ihletett ábrándok
Mind visszaszállnának.

Mennyi könnyet csaltál ezreknek szeméből
Huszonöt év óta!
Most ha mind előtted egy mederbe gyűlne:
Siró patak vóna.

Szomorufűz között haladó habjain
Bús lelkedet látom,
Mint vándormadarat búsan huzódni a
Tarlott őszi tájon.

Csalóka világért, dicsőség álmaért
Elhagytad az otthont:
Mennyit is szenvedtél, míg reszkető kezed
Egy kis koszorut font!
Szebb egy rózsalevél, mint az a koszorú,
Hideg a levele -
S holtod után másnap széttépi, elfujja
A feledés szele.

Köszöntelek szivből, alföld városának
Derék jó színésze!
Zárd be ezt a kis dalt kebeledbe mélyen:
Lelkem java része.
Szegény költő vagyok, adni e kis dalnál
Nem tudok egyebet -
Bárcsak adna a sors neked is, nekem is
Könytelen kenyeret!

A zádori harang.

A zádori harang
Soh'se szólt oly búsan,
Mint amikor Virág Ilus
Feküdt koporsóban.

Szeretője húzta
A gyászos harangot:
Szive, lelke közepéből
Adott neki hangot.

Mikor elindultak
A kedves halottal:
Ugy sirt, úgy rítt az a harang
Teli fájdalommal.

Mikor a temető
Feleutján voltak:
Ugy sirt, hogy a koporsóra
Sorba ráborultak.

Mikor odaértek,
Hol ráborult a hant:
Ugy sirt, hogy megrepedt belé
A zádori harang.

Ősz végén.

Te vadkezü vihar, ne szaggasd a levélt!
Egy-két futó napig hagyd élni még szegényt!
Hagyd csüggni még a fán utolsó mosolyul,
Hisz nemsokára már magától is lehull.

Te lelketlen világ, ne bántsod a lelkeket!
Hagyd csüggni szebb hazán túl a felhők felett!
Ne rántsod le haldokló ábrándvilágibul,
Hisz nemsokára már magától is lehull.

Szép Gacsó Ilona.

Zúgó Tisza partján oszlopos palota,
Ablakán kitekint szép Gacsó Ilona,
Nézi a sík rónán messze kéklő tájat,
Két nagy égő szeme sűrű könybe lábbad.
Selyem keszkenőjét egész tele sirja,
Búbánatos szívét alig-alig bírja.
Hej, valami úgy fáj, marja, mint a kigyó,
Megszólal keblében a szigorú bíró:
»Sirhatsz már, rihatsz már, nincs abba' köszönet!
Zápor se, tenger se mossa le bűnödöt.
Hítségő, elhagytad a te hites párod,
Kis futosó fiad, karon ülő lányod,
Négyszer nyilott már ki, hervadt el a rózsa -
Hány életnek üdvét zártad koporsóba!«

Szép Gacsó Ilona siró fájdalomtól
Belső szobájába betegen befordul,
Ágy szélire borul, kereszt elé térdel,
Könyörög balzsamért összekulcsolt kézzel.
De csak fáj ott belől, marja, mint a kigyó,
A kereszt előtt is megszólal a bíró:
»Könyöröghetsz, kelj föl! Nincs abba' köszönet!
Nem imádkozod le soha se bűnödöt,
Hítségő, elhagytad a te hites párod,
Kis futosó fiad, karon ülő lányod,
Négyszer nyilott már ki, hervadt el a rózsa -
Hány életnek üdvét zártad koporsóba!«

Szép Gacsó Ilona inasának csenget:
»Mulatni akarok muzsikaszó mellett!
Hívjatok vendéget fényes lakomára!
Tizenkét muzsikást rendelj palotámba!
Húzza a nótámat hajnal hasadtáig!
Húzza azon túl is, hurja szakadtáig!«

Zúgó Tisza partján leborul az este,
Szép Gacsó Ilona tarka, mint a lepke.
Ragyogó termében vidám zene zendül,
Kaczagó kedvében szilaj tánczra perdül.
Selyem keszkenőjét fennen lobogtatja,
Könnyü nád lengése minden fordulatja.

De valami úgy fáj, marja, mint a kigyó,
Muzsikaszón át is megszólal a biró:
»Mulathatsz, tánczolhatsz, nincs abba' köszönet!
Zaj sem altatja el furdaló bűnödöt!
Hitszegő, elhagytad a te hites párod,
Kis futosó fiad, karon ülő lányod,
Négyszer nyilott már ki, hervadt el a rózsza -
Hány életnek üdvét zártad koporsóba!«

Szép Gacsó Ilona hintájába fogat:
»Kocsisom, kocsisom, vágjad azt a lovat!
Vágjad azt a lovat, hadd ugorjon százat!
Érjük el mihamar azt a kicsi házat!«

»Nyiss ajtót, nyiss ajtót, édes uram, párom!
Hitszegő bűnödmet holtig leszolgálom.
Én vagyok, taposs el, én, a feleséged,
Bűnbánó szívemmel küszöbödhöz térek.«

»Távozz el, ne kísérts! Menj, ahonnan jöttél!
Ne szennyezd be a port tiszta küszöbömnél!
Nincsen nekem párom, nincsen feleségem,
Volt egyszer, de meghalt, elsirattam régen!«

»Nyiss ajtót, nyiss ajtót, édes uram, párom!
Meghasad a szívem, ha fiam nem látom!«

»Nincsen neked szived, soha meg nem hasad,
Keresd a habokban elveszett fiamat!«

»Nyiss ajtót, nyiss ajtót, édes uram, párom!
Hadd csókolom egyszer árván maradt lányom!«

»Boldogtalan asszony, menj a temetőbe!
Feküdj le melléje a fekete földbe!«

A remény.

El-elhagy a remény, el-elvonul tova,
Mint a vándormadár.
De visszaszáll megint zománczos szárnyakon,
Akármily messze jár.

Bezengi szívemet, mint a pacsirtaszó
A néma tájakat;
S a dal varázsnymán álomba ringató
Tündérvilág fakad.

Dalolj, remény, dalolj, aranyszavú madár!
Ne hagyd el szívemet!
Mert egyszer a nagy út majd szárnyadat szegi
S a tenger eltemet.

Dalolj, remény, dalolj, aranyszavú madár!
Szegények dalnoka!
Szenvedni sem tudok, ha végkép elrepülsz,
Ha nem látlak soha!

Oh jaj, ha tolladat röpiti csak haza
A vándorfuvalom!
Még azt is fölveszem, szívem fölé teszem,
Siratva hordozom!

Siró szem.

Mikor haza megyek:
Szemébe köny tolúl.
Amikor eljövök:
Könyezve rám borúl.

Pályám sűrű sötét
Vadonba tévelyeg:
Anyám siró szeme
Előttem ott lebeg.

Füröszsze fény utam
Minden kis porszemét:
A nap se fõdi el
Anyám siró szemét.

Nyugvó párnám fölött
Álmom' ragyogja át:
Beszórja csillogó
Gyöngyökkel fátyolát.

Oh az a siró szem
Az én jó csillagom!
Addig leszek boldog,
Amig azt láthatom.

Az aranyos hintó.

Tisza partján van egy halászkunyhó,
Arra megyen egy aranyos hintó,
Délceg urfi leugrik egy szóra,
Halász lánya felül a hintóra.

Leszáll a nap, föl is száll az égre,
Vándormadár visszaszáll fészkére.
Hiába vár a kis halászkunyhó:
Nem jön vissza az aranyos hintó.

A rózsza.

Gyöngyharmatos ágon ringott egy szép rózsza,
Legszebb asszony ura leszakasztá róla.

Rózsafán született aranyos párjának
Tündöklő hajába tűzte bokrétának.

Másnap deli ifju kebelén viritott,
Dobogott a szíve ezer édes titkot.

Hallgatta, hallgatta szegény árva rózsza
Kerti pillangóról el-elálmódzva.

Harmadnap az ifjut koporsóba tették,
S e b é t eltakarták a rózsalevelkék.

Nehéz az élet.

Nehéz az élet, nyomja vállamat,
Mégis panasz ne nyögjön ajkamon!
Elviselem békén, ha rám szakadt,
Mint keresztjét a néma sirhalom.

Csak döfjetelek keblembé tört! Sebaj!
Vonaglik bár a tördöfés alatt:
Ne mondja egy ellebbenő sohaj.
Ne is sejtessen a fájdalmakat!

Nézd a fehér márványt, miként ragyog,
Bár vési a művész, faragja is -
Mosolygj, szívem, ha bele is halok,
Mosolygva hal meg a vérző nap is.

Ne tudja senki, mennyit szenvedek.
Ne lássa senki könnyemet soha!
Tiporjatok hát, állatemberek!
Csapkodj, ha tetszik, isten ostora!

De míg erőm tart: én is harcolok!
Fölragadom reátok fegyverem'.
A csatatéren vagy leroskadok,
Vagy az enyém lesz majd a győzelem!

S ha koszoru borítja fejemet:
Sietve szállok hozzád, angyalom!
Majd elpanaszlom sok keservemet
S koszorumat tenéked áldozom.

Az élet elszáll...

Az élet elszáll, mint a gondolat -
Akaszd a szegre minden gondodat!
Arany betűkkel ird kapud fölé:
Az elveszett percz mind az ördögé!
Idő iramlik... visz, sodor, ragad
Tarka szivárványt, rózsabokrokat,
Rajongó lelked ábrándképeit,
Ifjuságodnak barna fűrtjeit.
- Hallgassatok rám! Én ma pap vagyok.
Bort prédikálok: igyunk egy nagyot!

Az élet elszáll, mint a gondolat -
Kösd bokrétába a virágokat!
Szép kedvesednek add szived szerint,
Boldog szeméből a menny üdve int.
És hogyha megcsal: - hűség: délibáb -
Akkor se búsulj! Ilyen a világ!
Gombház, barátom! Vigye a tatár!
Uj kedvesednek ujjab csókja vár.
- Hallgassatok rám! Én ma pap vagyok.
Bort prédikálok: igyunk egy nagyot!

Az élet elszáll, mint a gondolat -
Szemeld ki, válaszd meg barátodat!
Barát? Üres név, röpke, csillanó,
Futó homokba firkált pusztá szó.
Vig dalos ajku vándorló madár,
Lombhervadáskor napkeletre jár,
Ott ringatózik pálmaágakon,
Tavaszt lehellő tündértájakon.
- Hallgassatok rám! Én ma pap vagyok.
Bort prédikálok: igyunk egy nagyot!

Az élet elszáll, mint a gondolat -
Poéta, vágd a falho' lantodat!
Minek az a vers, a rimpengetés?
Nem többet ér-e, ha szép a vetés!
Hirnév, dicsőség nem ad kenyeret,
Hideg szobádnak enyhe meleget.

Dobd el fejedről azt a koszorút!
Végy egy kabátot! Fogd meg a gyalút!
- Hallgassatok rám! Én ma pap vagyok.
Bort prédikálok: igyunk egy nagyot!

Az élet elszáll, mint a gondolat -
Csak bölcsen intézd földi sorsodat!
Tanulj hajolni!... a kézcsók sem árt.
Úgy! Lépvesszővel fogják a madárt.
Ha kell: vidám légy; ha kell: szomorú...
Tudd mindig: a szél honnan s merre fű.
Elved, hited ne légyen büszke sas,
Toronytetőn csak forgó érczkakas.
- Hallgassatok rám! Én ma pap vagyok.
Bort prédikálok: igyunk egy nagyot!

Az élet elszáll, mint a gondolat -
Bizd másra a nagy honfihangokat!
Hadd szónokoljon tapsvihar között!
Hadd tündököljön a tömeg fölött!
Ne irigyeld! Oh, inkább szánd azért!
Holnap letépik róla a babért.
Sárral dobálják uton-utfelen -
Fönséges is vagy, népem, nemzetem!
- Hallgassatok rám! Én ma pap vagyok.
Bort prédikálok: igyunk egy nagyot!

Az élet elszáll, mint a gondolat -
Fényes nyitott könyv az égboltozat.
Örök nagy eszmék fenn a csillagok,
De én azért lenn sárba' ballagok,
Csak élj! Ne fürkészd a lét titkait!
Nincs kalaúzkod, ki eligazit!
Elméd világa esti fénybogár,
Homályt borít rá minden kis sugár.
- Hallgassatok rám! Én ma pap vagyok.
Bort prédikálok: igyunk egy nagyot!

Az élet elszáll, mint a gondolat -
Egyszer csak ott vagy lenn a föld alatt.
Terephet aztán a tő gazdagon,
Dal, zene szólhat néma hantodon,
Mosolyghat a lány bűvös-édesen:
Nem tudja szived. Porlad csendesen.
Talán akad, ki egy-két könnyet ejt,
De én tudom jól: hamar elfelejt.
- Hallgassatok rám! Én ma pap vagyok.
Bort prédikálok, igyunk egy nagyot!

Isten.

Bujdosom az élet kopár sivatagán,
Ahol elveszett már sok küzdő karaván.
Olvadó nap gömbje tűzfolyamba' fürdet,
Perzselő parázszsá hevíti a földet;
Lángol a levegő, mint égő oczeán,
Vánszorgok aléltan a sívó Szaharán.
Nincs egy árnyékos fa, hol fejem lehajtsam,
Hús patak, hol enyhül szomjuhozó ajkam,
Lankadozó testem rogyni vágy a porba,
De egy ölelő kar mintha általfogna!
Keblem templomában harang szava csendül,
Fölemelő hit zeng lelkemen keresztül.
Gyermekbizalommal nézek az égboltra:
Dicsfényben ragyog le az Úr örök trónja,
Rajtam függ jószágos szeme az Istennek,
Mintha szólna: »Ne félj, én majd megsegítlek!«
Egyet int... s fölbuggyan előttem a patak,
Szellős sátorokat tár föl a sivatag.
Zöldelő oázok enyhetadó árnya
Hivogat pihenni pázsitnyoszolyára,
Álmomat a tavasz pillangózmánczczal,
Berkek éneklői dallal szövik által.
Bólingató lombok üditőn legyeznek,
Zsibbadt tagjaimba új erőt lehelnek,
S hál'adó imával nézek az égboltra:
Dicsfényben ragyog rám az Úr örök trónja.

Változik az élet... új képet ölt sorsom:
Elhagyatva állok egy nagy sziklaormon,
Tenger közepéből feldobva magasra...
Oda is elkísér a végzet haragja.
Kobozára üt az oczeán költője:
Hurjai pattognak, szakadoznak tőle.
Ezerhangú dala visszhangozva harsan,
Démonok csatája tombol a viharban.
Óriás sörényű, féktelen hullámok,
Mint éhes tigrisek, éhes oroszlánok
Föl a szirtfalakra rontanak örülten,
Szörnyetegek kelnek, támadnak körültem.
Lázás képzeletem rémvilágot láttat:
Ijesztő alakú tengeri csodákat.
Százkarú polipok hemzsegő csapatja
Tapadó karjait felém nyújtogatja,
Mérget fuvó kigyók csuszva tekergőznek
Hasadékaik föl a sziklatetőnek.
Kétség'ésés száll meg, ez a sötét szellem:
»Hát nincs, aki védjen e vad rémek ellen?
Pártomat ki fogja, hogy itt el ne veszszen?
Senki sem könyörül nyomorult éltémnek?«

S egyszerre meghasad a dörgő ég boltja:
Villámfényben ragyog az Úr örök trónja.
Rajtam függ jószágos szeme az Istennek,
Mintha szólna: »Ne félj! Én majd megsegítlek!«
S lelkem önkénytelen' leborul láttára,
Zsámolyához röppen hódoló imája.
És egy intésére a hatalmas Úrnak
Tornyosodó habok tükörré simúlnak.
Eltűnik a rémek félelmes világa...
S feljön a csillagok rezgő miriádja.
Fürdenek szeliden a kigyult sziporkák,
Tenger ölére a mennyet varázsolják.
Fénybirodalom ez! Pompázó vizében
Tündérek uszkálnak liliomfehéren,
Fennlebegő hajuk csilláma világol,
Huzódik a tükrön, mint az arany fátyol.
Bübájos dalokat zengnek édes-halkan,
Gyönyöre visszhangzik a mélyben, magasban.
Mosolygó tündérek énekszava mellett
Könnyű szárnyú hajó vitorán közelget,
Lengő vitorlája integet előre...
Mentve vagyok!... Visz, visz nyájas kikötőbe.
S hál'adó imával nézek az égboltra:
Dicsfényben ragyog rám az Úr örök trónja.

Csöndesen foly éltem... hányatásnak vége...
Kis földél borul rám: nyugodalmas béke.
Nézem a világot a magány ölében,
Tarka játékiba elmerülve mélyen.
Egy-egy szál virágot nyujt is egy-egy óra -
De hiába virul: elhervad a rózsa.
Tova tűn az öröm rám nevető képe,
Mint a kikeletnek illanó lepkéje.
Elhervad a liget, omlanak a lombok,
Porba hull a büszke, fennragyogó homlok.
Hiába születél: semmi vagy, mulandó!
Bölcsőd felett lebeg a halálharangszó.
Szomoruan kong-bong végig a világon,
Könyes vándorboton, gyöngyös koronákon,
Ember! szállj magadba! Menj ki, szegény árva,
Hajtsd le a fejedet a sirok halmára.
Szivmorzsoló neszét figyeld a férgeknek,
Tanuld meg értelmét törpe életednek!
Halhatatlan vagy, de olyan halhatatlan,
Mint, a mit eltiprok, a bogár a porban,
Mint elejtett vad a titkos rengetegben,
Mint lelőtt madár, mely haldokolva rebben.
Kidob a természet alkotó szeszélye,
Visszaragad újra anyai keblére.
Milliókat kelt és milliókat fektet...
Lelkem elborul az éji lámpa mellett.

Óh! mért is születünk? Óh! miért is élünk,
Ha a természet csak játékot üz vélünk?
Építünk reményre, lenge délibábra,
Összedől egy gyöngye szél fuvallatára.
Óh! miért ez a nagy küzdelem a létért,
Temetőkapunál ha látjuk a végét?
Mit ér, ha siromon bubánatos fővel
A ciprusfa gyászol, vagy borostyán zöldel?
Nevem irhatják a hír arany könyvébe:
Koporsóm azt mondja, hogy mindennek vége.
Följutottam bár a legmagasabb fokra:
Voltam... annyi, mintha nem is éltem volna,
Mintha egy falevél hull le az erdőben
Vagy buborék pattan szét a levegőben -
A világ folyása nem érzi hiányom:
Födi lábam nyomát új emberi lábnyom.
Tán szivemből rózsát hajt ki sirom halmán?
S keblére tüzi majd egy dalos pásztorlány?
Késő kor ekéje poromat fölszántja?
Betakar a termés dús aranykalásza?
Vagy bepirosítja siromat új hajnal?
Föltámadok, miként a hernyó tavasszal,
Csillogóbb alakban új életre kelve?
Vagy a réginél is nagyobb gyötrelmekre?
Ki tudja? ki tudja? nem válaszol rája
A néma temető korhadó fejfája.
Forog a föld tovább újabb hangyabolylyal,
Percznyi örömmel, örök fájdalommal.
Forog a föld folyvást, panaszos keserve
Évezredek óta fölhat az egekre,
De a csillagoknak tündöklő világa
Magas fönségében csak mosolyog rája.
Óh! mik is vagytok hát? Óh! mik is lehettek,
Ti, ott a nagy űrben fénylő égi testek?
Halhatatlan lények ragyogó bölcsői?
Vagy elmúlt időknek hideg temetői?
Gondolati vagytok tán az Istenségnek?
S égték mindörökké, mint egy-egy szövétnek?
Hogy a lét rejtélyét bevilágítsátok?
Hadd ragadom meg hát lobogó fáklyátok!
Szárnyam nő, repülök föl, föl a magasba,
Életnek, világnak titkait kutatva.
Szemem előtt terjeng, nő a végtelenség,
A beláthatatlan, örök nagy mindenség,
Mélység és magasság kinyitva, kitárva,
Szállok egyre feljebb, óh! de nincs határa!
Egymás körül forgó csillagmíriádok,
Káprázatos fényben keringő világok.
Vészes üstökösök vágatva robognak
Végtelen körén át lángoló napoknak.

S egyszerre megroppan a világ köröttem,
Égi testek hullnak alattam, fölöttem.
Felbomlik, szakadoz a ragyogó tábor,
Az egész mindenség zúgó csillagzápor,
Kavargó dübörgés, zürzavaros örvény -
Nincs számomra sehol menekülő ösvény.
Elszédülve hullok én is szárnyszegetten,
Óriás kar nyul ki a nagy végtelenben.
Felfog szeretettel az Úr erős karja,
Lelkemet szeliden, hű ölén ringatja,
S ott nyugszom gyermeki öntudatlan hitben -
Dicsőség nevének! Áldassék az Isten!

-&-